

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart 2018

Beste rozenvriend,

Maart is de uitgelezen maand om te snoeien. Aan onze workshop op 10 maart namen meer dan zestig leden deel. Het was voor velen een leerrijke en ook een gezellige ervaring. Een bondige beschrijving van de werkwijzen voor het snoeien kan je vinden op onze website onder het tabblad 'rozen: verzorging'. Daarna kunnen we een eerste bemesting toepassen met, bij voorkeur, een organische meststof. Die zorgt voor de voeding van de roos en tegelijk voor een gezond bodemleven.

Voorbije week lazen we dat het uitsterven van bijen voor een deel veroorzaakt wordt door neonicotiniciden. Een stof, die aanwezig is in veel systemische insecticiden. Soms worden die toegepast via bespuitingen. Dan worden die producten via het blad opgenomen in de sapstroom van de plant, en stijgen zo tot in de meeldraden van de bloemen. Het stuifmeel dat de bijen verzamelen voor hun larven is dus giftig, waardoor de bijenpopulatie afneemt. Dit type insecticiden is dus niet zo onschuldig. De andere trouwens ook niet. We gebruiken die liever niet. Het best is om heel resistente rozen te kopen en natuurlijke middelen te gebruiken om de struiken te versterken. Lok en houd de nuttige dieren in jouw tuin: oorwormen, lieveheersbeestjes en meesjes. Die vogels zijn heel actief in mei/juni om bladluizen te vangen voor hun jongen. Maar dan moet je op veilige plaatsen en niet te ver van de rozen nestkastjes hangen. Lieveheersbeestjes leggen meestal hun eitjes in de buurt waar ze bladluizen verwachten. Hun larven eten heel veel bladluizen. Ze zien er echt niet aantrekkelijk uit, zoals je kan zien op de foto. Niet doodknippen dus, als je ze ziet. Ze zijn jouw helpers.

Jos

GEURENDE TUINROZEN

De ziel van de roos

Naast kleur- en bloemvorm is het vooral de unieke geur van de rozen die de mensen fascineert. Kleur, bloeirijkdom en robuustheid hadden lange tijd voorrang bij de rozenkweek. Tegenwoordig hecht men veel belang aan de geur. Dat betreft niet alleen theehybriden, maar ook struik-, perk- en klimrozen. Een roos zonder geur heeft een gebrek aan charme.

Al in de oudheid wist men rozengeur te waarderen. De Grieken omhulden hun zegevierende soldaten met geurende rozen. Romeinse keizers vierden echte geurorgiën en lieten tonnen rozenbloemblaadjes over hun gasten strooien. Rozenolie is sinds lang een belangrijk economisch product. Ook in de geneeskunde speelt rozenolie een rol.

Hoe en waarom geuren rozen?

De geur dient evenals de kleur om insecten voor de bestuiving te lokken. De geur bevindt zich in de vorm van etherische olie in de bloemblaadjes aan de basis van de bovenzijde, waar het uit kleine

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart 2018

geurklieren vloeit. Op basis van het grote aantal bloemblaadjes geuren goed gevulde bloemen sterker dan enkelvoudige rozen. Bovendien zijn er bij rozen bladeren die geuren, zoals bij de Schotse tuinroos (*Rosa Rubiginosa*), waarbij het loof naar appel geurt.

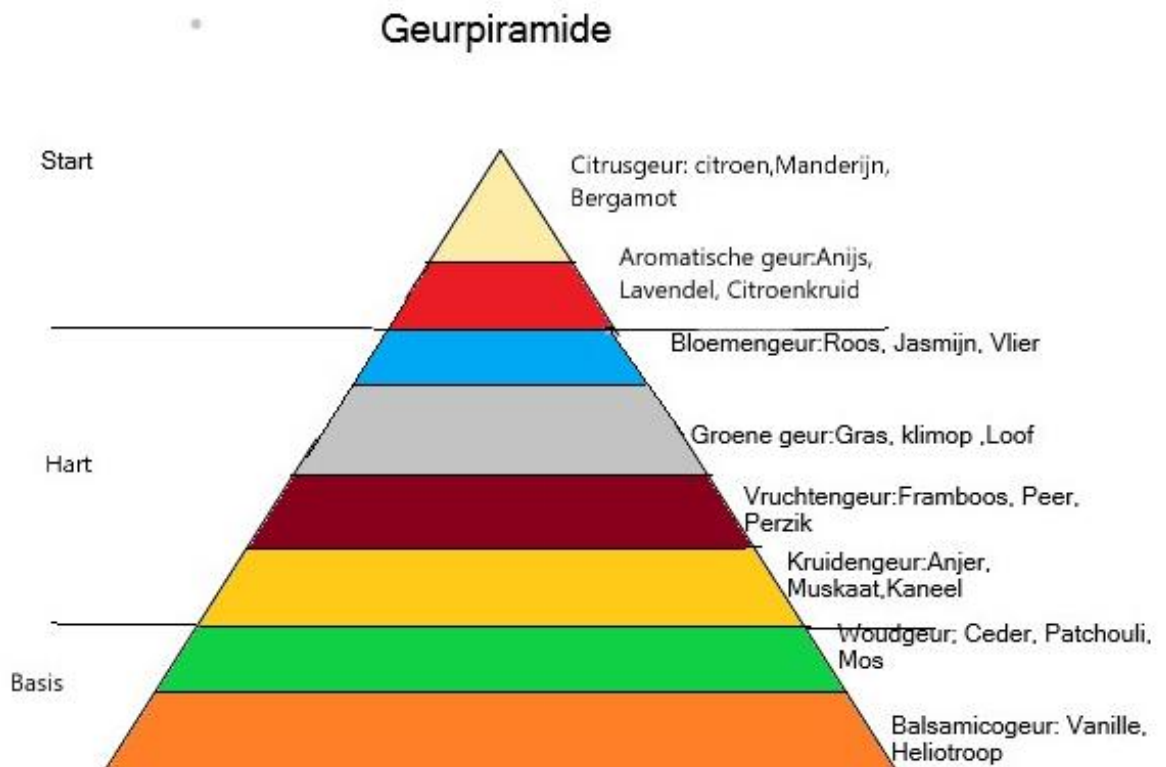
De ene rozengeur is de andere niet.

Invloed op de geurintensiteit heeft naast de soort ook het klimaat en de bodem. Op beschermde, zonnige standplaatsen en warme windstille dagen geuren rozen meer. Ongunstig zijn daartegenover vochtige koude bodem en overmatig gebruik van stikstofrijke meststoffen. Rode rozenbloemen met fluweelachtig bovenblad ruiker het meest als de bloemknop juist open gaat. Gele en roze ruiken daarentegen hetzelfde gedurende de ganse bloeitijd. In het algemeen zijn betreffende geurfrequentie en -intensiteit rode rozen beter dan witte, gele en oranjekleurige. De sterkst geurende rozen zijn mosrozen en damascener rozen.

Bij de geurrozen kan men een groot scala aan geuren vaststellen. Experts onderscheiden vele verschillende geuren, zoals vanille, citroen, jasmijn, tuinkers, appel, iris, peterselie, varen, mos en klaver. Bovendien is een geur dikwijls uit meerdere componenten samengesteld. De geur van iedere roos is uniek zodat men –zoals vingerafdrukken bij mensen- van een individueel geurprofiel kan spreken, aan de hand waarvan men elke roos exact kan identificeren.

De geurpiramide.

De Franse rozenkweker Delbard ontdekte dat rozen niet alleen geuren, maar dat de geur zoals een parfum uit een basis-, een hart- en een aanzetgeur is samengesteld. De aanzetgeur neemt men het eerste waar. Bij langere tijd snuiven onthult de hart- en tenslotte de basisgeur zich. De basis is een balsamicogeur zoals vanille en heliotroop en ook hout (ceder, patchouli). Het hart bestaat uit een samenstelling van zoete kruiden, vruchten, groene en bloemige noten (muskat, perzik, vlier). Bij de top- of aanzetgeur behoren aromatische en citrusgeuren (anijs en bergamot).

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart 2018

kan men een geurpiramide samenstellen, maar men heeft daarvoor een uitstekende reukwaarneming of een labo nodig.

Hoe de juiste rozen soorten vinden?

Uw persoonlijke voorkeur geurrozen vind je het gemakkelijkst door in het bloeiseizoen een bezoek te brengen aan rozenverkopers, tuinen en rozentuinen. De geurwaarneming is van persoon tot persoon heel verschillend. Geef jij de voorkeur aan een rooskleurige centifoliageur, dan verkiezen anderen het fruitig parfum van 'Friesia'. Zoek voor het snuiven een zonnige, warme dag uit en begin niet te laat in de voormiddag. Neem ook iets mee om te schrijven, zodat je de soort en waargenomen geuren kan noteren.

Veel rozenkwekers bieden in hun catalogen een speciaal geursortiment aan. De geurintensiteit wordt aangegeven met sterretjes : * licht, **rijkelijk, *** intensief, ****zeer intensief en ***** overtreffend. Aan te bevelen is 4 of 5*, omdat middelsterke rozengeur door vele nauwelijks waargenomen wordt. Is de beschrijving "lichte wildrozengeur" dan moet je niet ontgoocheld zijn als je zo goed als niks ruikt.

De juiste standplaats in de tuin.

Het parfum van sterk aromatische rozen wordt door de wind ver in de tuin verspreid. Toch is het aan te bevelen om rozen zo te plaatsen dat je er gemakkelijk bij kan en van dichtbij kan genieten van de geur. Het meest comfortabel zijn dan hoog groeiende rozen zoals klimrozen, struikrozen en natuurlijk stamrozen, die onze neus letterlijk ontmoeten. Zoals eerder al vermeld verspreidt de geur zich het beste op zonnige, beschermde, doch luchtige plaatsen, waar de meeste standplaatsen aan voldoen. Vermijd extreme warmte, zoals op plaatsen voor zuid gerichte muren.

Combineren met andere geurplanten.

Vele rozenliefhebbers verkiezen alleen zuivere rozengeur. Echter ook met andere plantengeuren kunnen er prachtige combinaties ontstaan. Heel goed combineren bijvoorbeeld rozengeuren met lavendel, valse jasmijn (Philadelphus) en de heerlijke lindegeur. Daarna komt de vlinderstruik (Buddleja), het steenkruid (Lobularia) en de vlambloem (Phlox) bij. Probeer verschillende combinaties uit. Hoe dan ook, klassieke rozenbegeleiders zijn geschikte kandidaten.

Overall rozengeur.

Rozengeur vergezelt ons tijdens het leven in veel aspecten. Bij cosmetica, in het huishouden, in de keuken en in de geneeskunde. Bij de meeste echte rozengeuren komt de rozenolie uit de rosa damascena 'Trigintepetala'. Rozengeur is echter zo kostbaar, zodat ze dikwijls door synthetische geurstoffen vervangen wordt. Gegarandeerde rozengeur bekom je van rozen uit jouw eigen tuin. Daaruit kunt u echter geen olie winnen (voor 1 kg rozenolie heeft men ongeveer 3000 kg rozenblaadjes nodig) maar voor een heerlijke bowl of een potpourri is het voldoende.

"Ik ben een plantenvriend, ik hou van de roos als de volmaakte,.. ik verheug mij wanneer ik in mijn tuin de rozenknoppen zie, ik ben gelukkig , wanneer eindelijk in juni de roos in alle pracht en geur ons tegemoet komt". (Goethe aan Eckermann, 1825- vrij vertaald uit het Duits).

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart 2018

Rozengeur naar klasse.

De Duitse biologische rozenkweker Werner Ruf, die we bezoeken tijdens onze reis naar Duitsland, maakt volgend onderscheid:

Wilde rozen hebben een delicate, bijzonder lichte geur.

Rugosa rozen hebben een zeer sterke zoete geur, met een kruidige toets.

Alba rozen: zeer fijne lichte wilde rozenachtige, maar toch nog intensieve geur

Theerozen: deze geur wordt dikwijls verwisseld met edelrozengeur; echte theerozen geuren zoals zwarte thee.

Damascener rozen: hebben de klassieke rozengeur, zwaar en zoet.

Centifolia rozen: een wat delicate heerlijke zoete rozengeur, altijd nog zeer intensief.

Edelrozen: delicate bloemenbladgeur, eerder de aan theerozen gelinkte geur, iets minder sterk als de geur van historisch rozen

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart 2018

De schoonste geurrozen voor jouw tuin.

Tot slot vermeld ik nog enkele 5-sterren geurrozen per soort.

Edelrozen: 'André le Nôtre', 'Papa Meilland' en 'Bleu Parfum'

Perkrozen: 'Friesia', 'Paul Cezanne' en 'Margaret Merrill'

Struikrozen: 'La Rose de Molinard' (foto), 'A Gräfin von Hardenberg' en 'Chartreuse de Parme'

Klimrozen: 'Jasmina', 'Paul Noel' en 'Papi Meilland'

Parkrozen: 'Delicia' en 'Rotes Meer'

Bodembedekkers: 'Romantic Roadrunner'

Gust

ROSA HUGONIS

Dit is één van de vroegst bloeiende rozen in onze tuin. In een "normaal" seizoen bloeit ze reeds de laatste week van april. Krijgen we een zachte winter, dan bloeit ze vroeger, na een harde of late winter bloeit ze wat later.

De lichte, lichtgele bloemen staan aan korte takken over de hele lengte van de lange, overhangende groei, en benadrukken de sierlijke vorm van de plant zelf. Ze zijn enkel en licht komvormig, met fraaie goudgele meeldraden in het hart. Ze worden gevolgd door rode bottels die op de grond vallen als ze rijp zijn. De plant heeft donkerbruine takken, veel kleine stekels en een klein, varenachtig blad dat in het najaar karmijnrood verkleurt. De plant is zowel gezond als krachtig. Sommige botanici suggereren dat *Rosa hugonis* afkomstig zou kunnen zijn van een spontaan ontstane kruising tussen *Rosa sericea* en *Rosa xanthina*. Niettemin is zij inheems in een groot gebied van Centraal China en Sichuan.

Haar geschiedenis begint in 1851 met de geboorte van de Ier John Aloysius Scallan (1851-1928) in Rathmines, indertijd een gehucht gelegen ten zuiden van Dublin. Als jonge man kreeg hij zijn opvoeding in Ierland, Frankrijk en België. Hij trad in 1874 toe tot de orde van de Franciscanen en kreeg als naam Vader "Hugh" Scallan. In 1886 werd hij missionaris in de Shaanxi (Shensi) provincie in Noord-Centraal China. Daar kwam hij in contact met Vader Giuseppe Giraldi (1848-1901). En het is algemeen bekend dat in die tijd de geestelijken verzocht werden om zaden en planten van de rijke en unieke diversiteit van de Chinese flora door te sturen naar de autoriteiten in Kew (Gardens), Engeland. Zo werd in het "Curtis Botanical Magazine" (Volume 1,605) van maart 1905 voor het eerst melding gemaakt van een rozenaailing van Vader Hugh. W.B. Hemsley, verantwoordelijke van het Kew herbarium, besliste haar de naam *Rosa hugonis* te geven naar de Latijnse naam van vader "Hugh", wel met vermelding dat het vermoedelijk een vorm van *Rosa xanthina*, Lindley kon zijn. Relatief vlug werden planten en stekken verspreid. Zo vermeld "Bulletin No.132" van de U.S.Department of Agriculture dat stekken werden ontvangen in Amerika op 11 maart 1907 van Vilmorin-Andrieux & Co., Parijs. Dr. Walter Van Fleet werd aangesproken om "*Rosa hugonis*" te promoten om aan te planten in alle Amerikaanse voortuinen.

"*Hugonis is America's best hardy yellow Rose,*" zegt Dr.E.H.Wilson, van het Arnold Arboretum. "*Een rechtop groeiende struik met buigzame spreidende takken waarop geurende zacht gele bloemen verschijnen in ellenlange trossen. Altijd mooi. Na de bloei blijft de struik decoratief en attractief.*"

In het 1921 "American Rose Annual" vermeldt Dr. Van Fleet dat ongeveer 250 hybride en spontane

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

Maart 2018

zaailingen van *Rosa hugonis* tot dan toe hadden gebloeid. Ze bevatten kruisingen met “*Harison's Yellow*”, *R.omeiensis*, beide *R.xanthina* vormen en na vele mislukte pogingen ook met *R.foetida*.

Een aantal *Rosa hugonis* hybriden werden in het midden van de 20ste eeuw geïntroduceerd.

Misschien gaat een nieuwe generatie rozenenthousiasten opnieuw de waarde van “Vader Hugo's roos” herontdekken om haar duurzaamheid, haar goede gezondheid en haar uitzonderlijke attractiviteit gedurende het hele jaar in onze moderne landschapstuinen.

Bronnen : Het grote ROZENBOEK (ISBN 90-5897-282-8) Charles & Brigid Quest-Ritson

Singularly Beautiful Roses Volume 9, Issue 1 Winter 2018

Rosa hugonis (Foto I. Hempinus)

Verantwoordelijke uitgever: Jos Rogiers

Werkten mee aan deze nieuwsbrief: Berna, Gust, Roger en Jos.